

אובסיביות

בית הסקירות על הבורסה בעיתונות היומית, לסיכום השבוע החולף. אנחנו מצטרפים השבוע באמת היתה חגיגה קטנה בבורסה. המניות עלו, הצמודים עלו, המט"ח לא עלה.

השבוע — ליתר דיוק: בגמר המסחר, ביום חמישי — כולם חיכו. היועצים לניירות-ערך בנקים שוב חימו ראש, והסבירו ש"קרה מה שאמרנו שיקרה", "אולי קצת מוקדם מכפי שהערכנו, אבל זה קרה". ואכן, העיתוי היה מפתיע. ההערכות היו שמד אחרי הבחירות תגה הבורסה, אבל זה קרה שבועיים לפני. עכשיו, משהו קרה, יש המון "הסברים", "אינדיקציות", "ואמרנו לכם". נציג כמה מהם.

(א) הירידה בשערי המניות, להוציא, כמובן, את שלושת הבנקים הגדולים, היתה ארוכה מדי. המניות הגיעו ל"ריצ" פה", ל"תחתית", ל"אי אפשר יותר".

(ב) המניות הפכו לאטרקטיביות בגלל סיבה א'.
(ג) הואט קצב הפיחות של השקל, לעומת השבועות הקודמים.
(ד) הואט קצב הוויסות היומי של מניות, "בנק לאומי", אי-דיבי ו"בנק הפועלים".

(ה) המדד של מאי שהפתיע.
(ו) תירוצים ענייניים ופוליטיים, כמו, למשל: סקרי דעת-קהל שקבעו עלייה לליכוד וההבטחות של חיים בן-שחר ש"לא ניגע בבורסה".

(ז) פתאום החל להסתובב הרבה כסף חופשי בשוק.
(ח) ה-30 ביוני הוא לא רק יום הבחירות; הוא גם המועד שבו מתפרסמים ביצועי קרנות הנאמנות למחצית הראשונה של 1981. והן מאוד רוצות להיראות יפה.

הבנקים הבינוניים

אני מוכרח לאמר מילה נוספת על הקרנות המתמחות במניות הבנקים (כולל למשכנתאות). יש כבר ארבע: "צמרת" של בל", "מינוון" של הבינ" לאומי, "כספית" של המזרחי, ו"אתרוג" של דיסקונט. על פי החוק אסור לקרן נאמנות להשקיע יותר מ-10% מנכסיה בנייר-ערך מסויים. המסקנה לחיים: יתחילו קניות מאסיביות של מניות ה-בנקים הבינוניים והבנקים למשכנתאות. זה כבר התחיל, וצפוי המשך. שימור-לב למה שיקרה ל"מזרחי", ל"איגוד" ופיבי. ועכשיו כמה נתונים: המדד עלה מינואר עד מאי ב-35.6%. בל"ל נתן תשרי אה של 75.8%. אי-דיבי ב-66.91%. פועלים ב-64.12%. והעיקר: הדולר עלה ב-51.86%. הצמודים עלו בממוצע ב-30%, כולל מאי. עכשיו אתם בוודאי מבינים מדוע החלה ההסתערות על הצמודים, ומדוע זונחים את המט"ח, ולמה יש עודמי כספים.

בנק המזרחי

אחד מן המישנים למנכ"ל "בנק המזרחי" אמר למישהו, שעם מה שמתפרסם במדור זה אין הוא מוכן להתווכח. אז יש לי מילה טובה על הבנק הזה: מערכת המחשבים והמסופים של הבנק היא הטובה שבכל מערכת הבנקאית. את זה אומרים המתחרים, הם בוודאי יודעים מה שהם שחים.

הבורסה

בעתיד הלא-רחוק צפויים שינויים איר-גוניים בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב. הרבה לפני סיוטתים בניינה החדש של הבורסה, בשרות רוטשילד. יוסי ינאני, מנכ"ל משותף של הבורסה, שהיה מנהל המסחר בבורסה קודם לתפקידו הנוכחי, יהיה מנכ"ל בלי שותף. הד"ר דויד אוטנוס, המנכ"ל הוותיק, יצא לגימ"איות.

ניצני, שנוסף על כישוריו הוא גם בעל מרפקים, נהנה מתמיכתם של ניצני ה-בנקים בהנהלת הבורסה. מי שיש לו תמיכה שכזו, יכול להסתפק בה.

ת של קוקוס, אנט ורם רק חברת-משקאות אמרי- "שנלי" (הגדולה מסוגה ב- ית, אך קטנה מ"סיגרם" ה- יכולה היתה להיכנס להרפתקה יוש אחר תהליך, שיאפשר לבקבוק יון בקבוק) קוקטייל של כמה מר- כיבים, ללא חומרי שימור ולאוורז זמן. אחד מבקבוקי המשקה הזה נפל לידיו של איש-עסקים צעיר וחרוץ, שיחד עם שני שותפים החליט לשווקו בארץ. שי- טות שיווק אגרסיביות ופירסום יעיל עשו את שלהם. תוך שנה ומחצה הצליחו השלושה להחזיר את ה"פינקולדה" לכל מקום, כשהיא תופסת את החלל שבין המשקאות הקלים לבין המשקאות ה- חריפים וה"כבדים". כאשר הוצגה ה- "פינקולדה" לראשונה, בתערוכת מזון לטעימה, שאלו כולם מה זה החלב הזה? היום כבר לא שואלים מה זה, אלא כמה זה עולה. הרבה! בקבוק של 750 ס"ל עולה 120 שקל, כמעט כמחירו של ויסקי.

בארץ המשקה "תפס", ועימו חיקויים לרוב, בעיקר בתיים. בינתיים העסקים משגשגים, וככל עסק מצליח — גובר התיאבון. בקרוב יכבוש אותנו משקה חדש; זכרו את השם: "פראטלי לאמי- ברוסקו", יין איטלקי אדום, חצי יבש, תוסס. נא לא לשכוח להגיש קרי תודה.

פטנטים

הראש היהודי

ממציא לנו פטנטים. לאחרונה הוגשה לרישום אצל רשם הפטנטים בירושלים, המצאה שעשויה לפתור חלק מבעיות זיהום האוויר של ישראל. ראייתם את ארובות-הענק של תחנות-הכוח של חברת החשמל. למה הן גבוהות? כדי שהעשן יתפזר בגובה רב יותר, על פני שטח גדול יותר. ארובות גבוהות אלה עולות למיליונים רבים. את תחת ארובה בגובה של 300 מטר, אפשר יהיה להסתפק בארובה של 30 מטר, יורידו בוודאי את תעריפי החשמל.

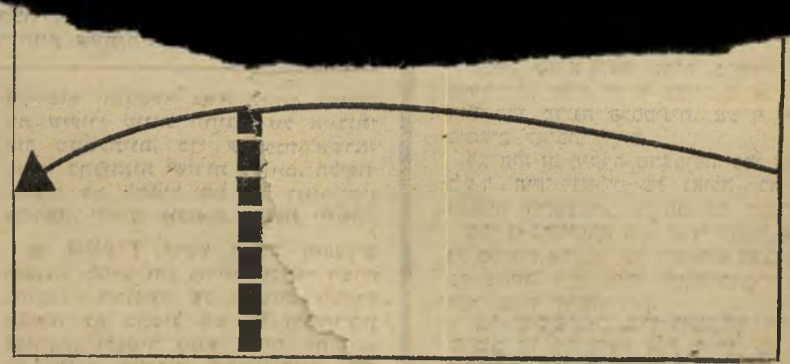
בא ממציא ישראלי ואומר: יש לי המצאה! הבה נבנה לצד הארובה שרואל-מתכת, שבראשו כיפה המכסה על פי הארובה. סוד ההמצאה הוא במערכת של יונקים, מיברשות-עירבול ודחיסת מים. אלה גורמים לעשן, חול, אבק, פיח, או כל פסולת אחרת העוברת דרך השרול, להגיע לבסיסו הזרועה בחצץ, כזפת. אותה, את הזפת, מסלקים וקובים רים, או שמשתישים בה כמרכיב לאס-פלט. בינתיים מנסה הממציא למצוא מש-קיע לבניית מיטקן חצי-חירושתית. ועוד משו: אם יוכח שהמיתקן עובד, צפוי גידול ביצוא הישראלי.

מיסים

תשובות

לאחרונה השתתפתי ביום-עיון. המאר-גנים היו למדרשה למינהל של הסתד-רות הפקידים; המארח: מלון "מוריה"; הנושא: תיקונים בפקודת מס-הכנסה; המרצים: נציב מס-הכנסה, סגני ופקידי-שומה. הנה כמה מן התשובות שראוי לפרסמן ברבים —

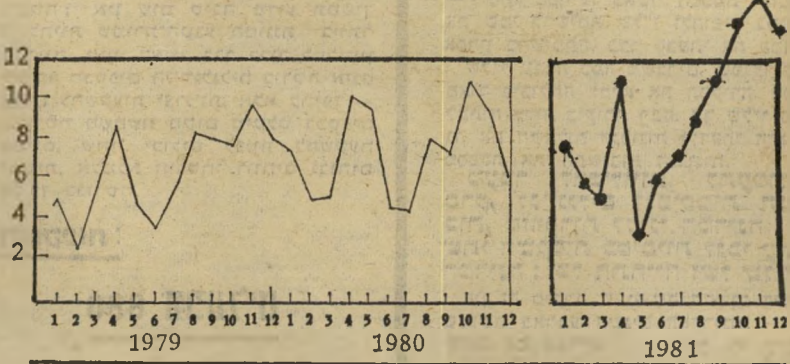
- עד לספטמבר השנה ימוגנטו (מלשון מגנט) כל טופסי התשלומים ל-מס-הכנסה. זה חשוב. יקל על קליטת התשלום במחשב — תוך 48 שעות.
- אוחדו כל טופסי דו"חות הגני-כויים החודשיים; בוטלו טופסי ה-800; מעתה רק טופס 102.
- מי שקרא בעיתון, שכל העצמאיים יהנו השנה מניכוי אינפלציוני של 10% על המס, אל יטרח. הניכוי ינתן אוטו-מית. איך? לא ברור. הנותן התקבל ב-19 במאי והעיקר, הניכוי ינתן רק למי שחיב, ולא ינתן למי שהפסיד. למה?

מאי 1981 פברואר 1981 פברואר 1979

כך נראית האינפלציה של הליכוד

איפה המדד של אפריל ומה יקרה בנובמבר

מה קרה למדד מינואר 1979 עד מאי 1980 מה יקרה למדד מיוני עד דצמבר

תריסר חודשים. בתקציב ההוצאות תופס מקום נכבד, וגם חשוב, תקציב הסובסידיות (בלשון נקייה: "תמיכות"). אז מה עושים? דוחסים את ההוצאה השנתית לתוך שלושה חודשים ו"לוחצים" על המדד. קשה לו למדד לעמוד בלחץ של מאות מיליוני שקלים, "היורים" עליו בזרם אדיר", והוא פשוט יורד; בחפזונו כי רב, הוא מאבד שני-שלישים מהגובה אליו הגיע בחודש הקודם. אם בשלושת החודשים שלפני הבחירות הוצאו על סובסידיות יותר משלושה רבעים של התקציב השנתי המיועד לסובסידיות, מה יהיה אחרי ה-30 ביוני? לא חשוב איזו ממשלה תורכב אחרי הבחירות. יש דרך בדוקה אחת: לקחת מקדמות מ"בנק ישראל". במילים אחרות: להדפיס כסף. התוצאה: אינפלציה גואה. ויש דרך בדוקה אחרת — לא לסבסד יותר את מצרכי ומוצרי היסוד, או לסבסד בשיעורים נמוכים הרבה יותר. להעלות את המיסים העקיפים, כמו מע"מ, ואפילו מיסים ישירים, כמו מס-הכנסה. גם כאן האינפלציה תעלה. השאלה היא, מתי תיעצר.

בכל מיקרה, מדד יוני עדיין יהיה בגבולות של 7%. המדדים של החודשים הבאים יטפסו גבוה, וקרוב לוודאי שייגעו לשיא באוקטובר או נובמבר, עם 17 או 18 אחוזים. מכאן יתחילו לרדת.

כלכלה

הילך חוקי

"הילך חוקי" הוא המונח הרישמי למטבע הרישמי הנוהג במדינה; כל מדינה-נזכרת בעניין זה בעקבות הצעתו של יעקב מרדור, להצמיד את השקל לדולר של ארצות-הברית. ובכן, יש מדינה שתחת להצמיד את המטבע שלה לדולר, הדולר של ארצות-הברית הוא הילך החוקי שלה. זה עוזר לה? מעט מאוד. גם המישטר שם הוא נשיאותי (כמו זה של ארצות-הברית). זה עוזר לה? עוד פחות. חפשו על המפה את ליבריה; הליבריה מונירוביה. הנשיא? לא זוכר.

ספרים

על פי נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, הוצאו לאור בישראל בשנת 1979/80 4,900 ספרים. 4,381 מהם (לא כולל פירסומי הממשלה) הודפסו בכ-15 מיליון עותקים. למה זה חשוב? בנושאים כלכליים פורסמו 149 ספרים (מהם 65 פירסומי ממשלה) וזה לא עזר. באותו פרק זמן היתה האינפלציה בארץ למעלה מ-100%. אולי צריך להתחיל לקרוא ספרי כלכלה שהודפסו בשווייץ, שכן שם, באותו פרק זמן, היתה האינפלציה השנתית פחות מ-6%. רעיון, מה?